

POSTANOWIENIE

6 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Paweł Wojciechowski

w sprawie wniosku T.W.

o zbadanie w trybie art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym, spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności SSN Grzegorza Pastuszko w sprawie III CB 96/24 na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 6 marca 2025 r.

odrzuca wniosek.

UZASADNIENIE

Wnioskiem z 7 listopada 2024 r. (data prezentaty Sądu Najwyższego) pozwany T.W. (dalej jako: „wnioskodawca”) wystąpił o stwierdzenia braku spełniania wymogów niezawisłości i bezstronności sędziego Sądu Najwyższego Grzegorza Pastuszko i wyłączenia jego osoby od rozpoznania sprawy III CB 96/24.

Wnioskodawca wskazał, że sędzia Sądu Najwyższego Grzegorz Pastuszko został powołany do orzekania w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego 11 stycznia 2024 r. uchwałą nr 971/2023 Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych ustaw (Dz. U. 2018 r. poz. 3). Powyższe, zdaniem wnioskodawcy przesądza o braku bezstronności tego sędziego w aspekcie instytucjonalnym i pozwala na przyjęcie, że zachodzi domniemanie braku bezstronności SSN Grzegorza Pastuszko.

Zdaniem wnioskodawcy, okoliczności powołania SSN Grzegorza Pastuszko na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego mogą wywołać uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności w sprawie III CB 96/24.

Sąd Najwyższy, zważył co następuje:

Wniosek pozwanego złożony w trybie art. 29 § 5 u.SN jest niedopuszczalny i podlega odrzuceniu bez wezwania do usunięcia braków formalnych (art. 29 § 10 u. SN).

Zgodnie z dyspozycją art. 29 § 6 u. SN wskazano w stosunku do jakiej kategorii spraw może zostać złożony wniosek o przeprowadzenie tzw. testu niezależności i bezstronności sędziego Sądu Najwyższego. Ustawodawca przewidział, że katalog wymienionych przypadków jest zamknięty. W tym przepisie nie mieści się samo postępowanie wskazane w art. 29 § 6 u. SN, a zatem tzw. postępowanie testowe, choć już dopuszczalne jest złożenie wniosku na tej podstawie co do składu SN, do którego trafi odwołanie od wyników tego postępowania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 27 sierpnia 2024 r. I NB 3/24).

Skoro zatem nie jest dopuszczalne złożenie wniosku opartego na podstawie z art. 29 § 5 u. SN w odniesieniu do składu wylosowanego do przeprowadzenia postępowania testowego, to wniosek podlega odrzuceniu.

Ustawodawca nie sprecyzował przy tym, jaki skład Sądu Najwyższego jest właściwy do zbadania dopuszczalności wniosku, w tym spełnienia wymagań formalnych i terminowości jego złożenia, a w konsekwencji ewentualnego odrzucenia.

Art. 29 § 15 u.SN zawiera jedynie określenie składu właściwego do "rozpoznania" wniosku, co wskazuje na rozstrzygnięcie o charakterze merytorycznym, do którego należy uwzględnienie wniosku albo jego oddalenie, które to rozstrzygnięcia mogą zapaść po dokonaniu kontroli formalnej wniosku.

Należy zauważyć, że pojęcie "rozpoznawać" nie ma w przepisach prawa procesowego i ustrojowego w pełni utrwalonej treści, co wyłącza możliwość

prostego odnoszenia jego znaczenia przyjętego na tle określonej regulacji do innych przepisów kodeksu, w związku z czym prawidłowe odczytanie jego sensu powinno być poprzedzone zawsze analizą kontekstu językowego, w jakim zostało użyte, i odwołaniem się do adekwatnych argumentów celowościowych (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 lutego 2023 r., III CB 5/23).

Przyjęcie, że odrzucenie wniosku o test jest rozpoznaniem tego wniosku, oznaczałoby, że o odrzuceniu wniosku - z powodu braków formalnych, z powodu złożenia z naruszeniem terminu lub z powodu niedopuszczalności z innych przyczyn - musiałby każdorazowo decydować skład 5 sędziów, po uprzednim wysłuchaniu sędziego, którego wniosek dotyczy (art. 29 § 15 u.SN) (zob. postanowienie SN z 14 grudnia 2024 r., III CB 74/24). Zatem już z racji funkcjonalnych, wąskie rozumienie powołanego przepisu, znajduje uzasadnienie. Przyjęcie odmiennego stanowiska, doprowadziłoby bowiem do daleko idących konsekwencji, a mianowicie konieczności orzekania o odrzuceniu wniosku, także w przypadku złożenia go po terminie, przez pięcioosobowy skład sędziowski oraz uprzedniego przeprowadzenia wysłuchania sędziego, objętego takim wnioskiem (zob. postanowienie SN z 8 marca 2023 r., III CB 4/23).

Jak też słusznie wskazuje się w orzecznictwie Sądu Najwyższego niedostrzeżenie braków formalnych wniosku przez prezesa sądu nie zwalnia wyznaczonych do rozpoznania sprawy sędziów z obowiązku kontroli tych braków. Jako że nie jest to rozstrzygnięcie merytoryczne, lecz formalne dokonywać go powinien w pierwszym rzędzie sprawozdawca albo przewodniczący składu. Nadmienić trzeba, że dostrzeżenie istnienia braków formalnych na późniejszym etapie, tj. po przystąpieniu do rozpoznania wniosku, tj. w trybie przepisów art. 29 § 15 u.SN nie zwalnia z obowiązku odrzucenia wniosku, z tym, że rozstrzygnięcie to spoczywa wówczas na składzie sądu, który przystąpił do oceny wniosku. Prawidłowym postępowaniem jest więc dokonanie kontroli formalnej na możliwie wczesnym etapie postępowania wnioskowego, niezwłocznie po wniesieniu wniosku, w pierwszym rzędzie przez prezesa sądu (Prezesa Izby), przewodniczącego albo sędziego sprawozdawcę bez konieczności angażowania w procedurę oceny formalnej całego składu wyznaczonego przeciw do dokonania oceny merytorycznej, o ile jest dopuszczalna (zob. postanowienia Sądu Najwyższego:

z 21 grudnia 2022 r., I NB 3/22; z 15 listopada 2022 r., III CB 10/22; z 27 sierpnia 2024 r. I NB 3/24).

Wobec ustalenia, że w ustawie o Sądzie Najwyższym brak jest regulacji co do składu właściwego do odrzucenia wniosku, do postępowania toczącego się na jego skutek dotyczącego sprawy cywilnej, należy zastosować odpowiednio przepisy o zażaleniu stosownie do art. 29 § 24 u.SN.

Wprawdzie nakazane w art. 29 § 24 u.SN odpowiednie zastosowanie przepisów o zażaleniu może wskazywać na art. 397 § 1 k.p.c., jednak zgodnie z tym przepisem, w brzmieniu obowiązującym od dnia 28 września 2023 r. (nadany mu ustawą z 7 lipca 2023 r. (Dz. U. poz. 1860) zmieniającą ustawę kodeks postępowania cywilnego) „sąd rozpoznaje zażalenie na posiedzeniu niejawnym w składzie jednego sędziego”, a skoro ten przepis wspomina o "rozpoznaniu" zażalenia, to został wyłączony przez art. 29 § 15 u.SN (nakazujący rozpoznanie wniosku w składzie 5 sędziów) (zob. postanowienie SN z 14 grudnia 2024 r. III CB 74/24). Biorąc jednakże pod uwagę powyższe rozważania dotyczące istoty odrzucenia wniosku, uzasadnionym jest przyjęcie, iż odrzucenie wniosku następuje w składzie jednoosobowym, na posiedzeniu niejawnym na mocy art. 367¹ § 2 w zw. z art. 397 § 3 k.p.c. w związku z art. 29 § 24 u.SN.

Należy podkreślić, że stanowisko co do składu jednoosobowego odrzucającego wniosek na podstawie art. 29 § 10 u.SN jest ugruntowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego (zob. m.in. postanowienia SN: z 15 listopada 2022 r., III CB 10/22; z 21 grudnia 2022 r., I NB 3/22; z 7 marca 2024 r., III CB 32/23; z 25 kwietnia 2024 r., III CB 39/24; z 10 maja 2024 r., III CB 7/24; z 27 sierpnia 2024 r., I NB 3/24; z 11 lipca 2024 r., III CB 49/24; z 20 listopada 2024 r., III CB 90/24; z 14 grudnia 2024 r. III CB 74/24).

Biorąc powyższe pod uwagę, orzeczono jak w sentencji.

(R.N.)

[a.]

